

Vergaderjaar 2010–2011

32 419

Tweede aanpassing van wetten in verband met de nieuwe staatsrechtelijke positie van Bonaire, Sint Eustatius en Saba als openbaar lichaam binnen Nederland – B (Tweede Aanpassingswet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba – B)

C

VOORLOPIG VERSLAG VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR KONINKRIJKSRELATIES¹

Vastgesteld 18 januari 2011

Het voorbereidend onderzoek van dit wetsvoorstel heeft de commissie aanleiding gegeven tot het maken van de volgende opmerkingen en het stellen van de volgende vragen.

De leden van de **PvdA**-fractie hebben met interesse kennisgenomen van het wetsvoorstel. Dienaangaande hebben zij twee vragen, terwijl zij zich ook aansluiten bij de vragen van de leden van de **SP**-fractie. De leden van de **GroenLinks**- en **OSF**-fracties hebben zich bij de vragen de leden van de **PvdA**-fractie aangesloten.

De leden van de **VVD**-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het wetsvoorstel. Deze leden constateren wederom hoe ingewikkeld en arbeidsintensief het is om de drie Caribische eilanden op een goede manier te integreren in het Nederlandse staatsbestel. Ook op onderwijsgebied is er wederom een grote hoeveelheid werk verzet. De leden van de **VVD**-fractie waarderen dat ten eerste, maar hebben, mede namens de leden van de **CDA**- en **OSF**-fracties, dienaangaande nog een aantal vragen.

Met dit wetsvoorstel dat bestaat uit een verzameling van wetten, vindt vooral een ingrijpende wijziging plaats in het bestuurlijk model voor het onderwijs op de **BES**-eilanden, zo constateren de leden van de **SP**-fractie. De in te voeren nieuwe Onderwijswetgeving **BES** is in belangrijke mate gebaseerd op de Europees-Nederlandse onderwijswetgeving. Er worden zes nieuwe onderwijswetten **BES** en wijzigingen in een vijftal Europees-Nederlandse onderwijswetten voorgesteld. Daarnaast omvat het wetsvoorstel nog een nieuwe Mediawet **BES** en Wijzigingen in de monumentenwet **BES** en de Wet maritiem beheer **BES**. Zij hebben met interesse kennisgenomen van de voorstellen en met de betrekking tot de voorstellen voor onderwijswetgeving **BES** een aantal algemene en specifieke vragen. Ook sluiten deze leden zich aan bij de vragen van de **PvdA**-fractie. De leden van de **GroenLinks**- en **OSF**-fracties hebben zich bij de vragen de leden van de **SP**-fractie aangesloten.

¹ Samenstelling:

Schuurman (CU), Werner (CDA), Van den Berg (SGP), Linthorst (PvdA), voorzitter, Meindertsma (PvdA), Tan (PvdA), Doek (CDA), Terpstra (CDA), Biermans (VVD), De Graaf (VVD), Noten (PvdA), Meulenbelt (SP), Ten Hoeve (OSF), Engels (D66), Van Bijsterveld (CDA), Hendriks (CDA), vac. (CDA), Van Kappen (VVD), vicevoorzitter, Schaap (VVD), Ten Horn (SP), Quik-Schuyt (SP), Vliegenthart (SP), Lagerwerf-Vergunst (CU), Laurier (GL), Strik (GL), Koffeman (PvdD) en Yildirim (Fractie-Yildirim).

Achtergrond voorstellen onderwijswetgeving BES

De Raad van State achtte dit ingrijpende Onderwijswetsvoorstel om een reeks van redenen niet verstandig¹, zo lezen de leden van de **PvdA**-, **SP**-, **GroenLinks**- en **OSF**-fracties. Eind jaren '90 was op de Nederlandse Antillen een proces van selectieve ontkoppeling van het Nederlandse onderwijssysteem ingezet. Ook in de Slotverklaring 2006 was overeengekomen zoveel mogelijk aan te sluiten bij het bestaande Nederlands-Antilliaanse systeem. De regering concludeert, anders dan de Raad van State, dat bekostigingsvoorwaarden en artikel 23 van de Grondwet redenen zijn voor het nieuwe wetsvoorstel met betrekking tot het onderwijs op de BES en dat het wetsvoorstel gefaseerd zal worden ingevoerd; deels per 1 januari 2011, deels per 1 augustus 2011 en deels over 1 à 1½ jaar en 5 jaar na transitie. Als argument wordt verder nog genoemd dat het ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap belast zal worden met een groot deel van de wetgeving. Het laatste argument geldt in principe voor vele ministeries, maar was blijkbaar meestal geen reden om af te stappen van de in het Slotverklaring 2006 gemaakte afspraken. De regering besloot desondanks tot de voorgestelde invoering van de nieuwe onderwijswetgeving BES op Europees Nederlandse leest, na «diepgaand onderzoek», zo wordt vermeld.² Kan de regering de leden van de fractie van de SP, mede namens die van de PvdA-, GroenLinks- en OSF-fracties, toelichten wie welk diepgaand onderzoek heeft uitgevoerd en waar de resultaten ervan zijn te vinden?

De leden van de PvdA-, SP-, GroenLinks- en OSF-fracties in de Eerste Kamer zijn er, evenals Tweede Kamerleden van de fracties van ChristenUnie en GroenLinks in het plenaire debat van 17 november 2010, allerminst gerust op dat de voorgestelde ingrijpende wijziging voor het onderwijs op de BES-eilanden verbetering garandeert. Temeer daar het ene moment wordt gezegd dat de Landsverordeningen voor het funderend en voortgezet onderwijs toch al op Nederlandse wetten waren gebaseerd, met uitzondering van de bekostiging³, en op het andere moment de minister stelt dat het hier en daar op de BES desastreuze niveau van onderwijs kwam «doordat de landswetgeving was zoals zij was».⁴

De leden van de SP-fractie, mede namens de PvdA-, GroenLinks- en OSF-fracties, verzoeken de regering daarom allereerst om een overtuigende toelichting op de wezenlijke overeenkomsten en verschillen tussen de desbetreffende Landverordeningen en de nu voorgestelde wetgeving, evenals op de onderbouwing van het verwachte positieve effect van dit pakket nieuwe wetgeving.

Haalbaarheid van de nieuwe wetgeving

De leden van de fractie van de **VVD**, mede namens die van de **CDA**- en **OSF**-fracties, zijn van oordeel dat de voorgestelde wetgeving ondanks alle pogingen tot vereenvoudiging complex blijft. De vraag is dan ook in hoeverre de regelgeving in de praktijk uitvoerbaar en handhaafbaar is. De gefaseerde invoering van de administratieve eisen en verplichtingen die rusten op zowel het bestuurscollege als op de bevoegde gezagorganen is weliswaar een verstandige benadering, maar welke transitiecriteria worden hierbij gehanteerd, zo vragen deze leden de regering. Wat is de beoogde tijdlijn? Heeft de regering al zicht op de onderwijsagenda voor de komende 4 jaar?

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap geeft aan dat er bij «de besturen» geen overwegende bezwaren bestonden tegen het op het onderwijsterrein verlaten van het in de Slotverklaring 2006 neergelegde uitgangspunt, zo lezen de leden van de SP-fractie⁵. Wie op de BES

¹ Kamerstukken II 2009/10, 32 419, nr. 4, blz. 4–5.

² Kamerstukken II 2009/10, 32 419, nr. 4, blz. 6.

³ Kamerstukken II 2009/10, 32 419, nr. 4, blz. 7.

⁴ Handelingen II 2010/11, nr. 23, blz. 98.

⁵ Vergelijk Kamerstukken II 2009/10, 32 419, nr. 4.

beoordeelde nu in feite de haalbaarheid van het pakket nieuwe onderwijs-wetgeving BES en wie had welke bezwaren, zo vragen de leden van de **SP**-fractie, mede namens de leden van de **PvdA**-, **GroenLinks**- en **OSF**-fracties. Kan de regering deze leden toelichten of het de eilandsbesturen waren, de schoolbesturen, of beide? En welke bezwaren zijn wel naar voren gebracht, ook al waren ze niet overwegend? Kan de regering voorts toelichten welke besturen het transitieprotocol hebben getekend? Waren dit alleen de eilandsbesturen¹ of ook de schoolbesturen²? Er wordt met onderhavig wetsvoorstel een groot aantal nieuwe (administratieve) verplichtingen ingevoerd. Het gaat om gefaseerde invoering, zo stelt de regering³, en voor een deel gaat het ook om verplichtingen die formeel ook al golden, maar nog niet werden nageleefd. De aan het woord zijnde leden verzoeken de regering duidelijk te maken of de schoolbesturen hier (geen) bezwaren tegen hadden. Kan de regering toelichten waarom het aannemelijk is dat deze opnieuw geïntroduceerde verplichtingen nu wel uitgevoerd zullen gaan worden? Is uitvoering van de verplichtingen op termijn voor de scholen uitvoerbaar? Hebben zij hierbij ook ondersteuning nodig, bijvoorbeeld bij invoering van medezeggenschap, managementstatuut, schoolplan, klachtenregeling, leerlingvolgsysteem, het omgaan met lumpsumfinanciering etc.? Indien het antwoord bevestigend luidt, zijn hierover afspraken gemaakt, zo luidt de vervolgvraag. Hoe wordt dit geregeld? In de nota naar aanleiding van het verslag⁴ wordt hierover iets gezegd, maar het wordt er voor de aan het woord zijnde leden niet duidelijker van. Bijvoorbeeld staat er op bladzijde 3 dat de eenheid OCW van het RCN uit naam van de scholen rechtstreeks aan leveranciers zal betalen, wat de leden van de SP-fractie een nogal verregaande inmenging met een lumpsumfinanciering lijkt. Anderzijds wordt op bladzijde 40 vermeld dat de schoolbesturen gezamenlijk een administratiekantoor zullen inrichten ten behoeve van de overgang naar lumpsumbekostiging per 1 januari 2011. Is de situatie voor de school- en eilandsbesturen en het ministerie wel duidelijk, zo vragen deze leden.

Verbeteringen sinds 2008

In juni 2010 hebben de besturen van de eilanden ingestemd met het «verbeterplan» voor het onderwijs. Of de beoogde verbeteringen zullen worden gerealiseerd, moet volgens de regering blijken uit de resultaten van de inspectie-onderzoeken. De leden van de **VVD**-fractie, mede namens de leden van de fracties van het **CDA** en de **OSF**, vernemen graag van de regering wat de stand van zaken is op dit moment. Zij verzoeken de regering tevens aan te geven wat de frequentie van deze onderzoeken is.

In de inspectierapportage van 2008 werd vastgesteld dat de staat van het onderwijs op de BES-eilanden «zeer zorgelijk» was en dat, als er geen actie werd ondernomen, nogal wat leerlingen het funderend onderwijs als analfabeet zouden verlaten. Wat wordt er gedaan aan het probleem van al de jongeren die in het recente verleden het funderend onderwijs als nagenoeg analfabeet hebben verlaten, luidt de vraag van de aan het woord zijnde leden. Gaat het hier uitsluitend om het recht van deze jongeren op een sociaal kantraject (vergelijk het wetsvoorstel sociale kantrajecten jongeren BES)? Mocht dit zo zijn, is dat dan niet wat mager, zo vragen deze leden voorts. Wordt er actief getracht om deze jongeren een vorm van bij- of herscholing aan te bieden?

¹ *Ibidem*.

² Kamerstukken II 2010/11, 32 419, nr. 15, blz. 20.

³ Kamerstukken II 2009/10, 32 419, nr. 4, blz. 8.

⁴ Kamerstukken II 2010/11, 32 419, nr. 6.

⁵ Bijlage bij Kamerstukken II 2008/09, 31 568, nr. 6.

Dienaangaande hebben de leden van de **SP**-fractie, mede namens de leden van de **PvdA**-, **GroenLinks**- en **OSF**-fracties, de volgende vragen. Het rapport van de Onderwijsinspectie «Het onderwijs op de BES»⁵ van december 2008 was uiteindelijk aanleiding om de Nederlands-Antilliaanse onderwijswetgeving op de BES ter zijde te leggen. In dit inspectierapport

wordt aangekondigd dat de inspectie eind 2010 opnieuw een stand van zaken op zal maken. Deze leden vragen de regering hen over de bevindingen ter zake te informeren. Zijn de scholen op het niveau gekomen na twee jaar Verbeterplan met betrekking tot het leerstofaanbod (in onder andere lezen, taal, rekenen en de leerlijnen), het didactisch handelen, de zorg en begeleiding, differentiatie en kwaliteitszorg? Ook vragen zij of uit dit onderzoek is gebleken dat er sinds 2008 geen verdere (leer-)achterstanden zijn opgelopen? Meet men momenteel bij het verlaten van het primair onderwijs of de leerling kan lezen, schrijven en rekenen? Mocht het antwoord van de regering bevestigend zijn, dan vernemen de aan het woord zijnde leden graag wat de resultaten zijn. Kan de regering deze leden tevens aangeven wat er gebeurt bij onvoldoende resultaat? En als men (nog) niet meet, hoe volgt men op de BES-eilanden dan de leerlingen gedurende de schoolperiode? Worden de zwakke leerlingen herkend en extra ondersteund? Kortom, welke positieve, en eventuele negatieve, ontwikkelingen zijn er in het onderwijs op de BES-eilanden en welke verklaringen heeft de regering voor de vastgestelde ontwikkelingen? Tot slot vernemen de leden van de SP-fractie, mede namens de leden van de **PvdA**-, **GroenLinks**- en **OSF**-fracties, graag of en in hoeverre deze ontwikkelingen aansluiten bij de voorgestelde nieuwe wetgeving.

Onderwijsagenda BES 2011–2015

Het staat buiten kijf dat de kwaliteit van het onderwijs op de BES-eilanden dringend verbetering behoeft. De leden van de fractie van de **PvdA**, mede namens de leden van de **SP**-, **GroenLinks**- en **OSF**-fracties, vragen zich af of hieraan niet absolute prioriteit zou moeten worden gegeven. Zij zijn bezorgd dat de implementatie van de voorliggende onderwijswetgeving ten koste zou kunnen gaan van de beoogde verbetering van het onderwijs. Graag vernemen zij hoe de regering aankijkt tegen de gedachte om, met uitzondering van de financiering, de voorliggende onderwijswetgeving op te schorten, zoals overigens ook in de Slotverklaring van 2006 is overeengekomen?

In het plenaire debat met de Tweede Kamer gaf de regering te kennen dat er vóór 1 april 2011 een Onderwijsagenda BES 2011–2015 zal zijn. Begrijpen de leden van de **SP**-fractie, mede namens de leden van de **PvdA**-, **GroenLinks**- en **OSF**-fracties, het goed dat het hier gaat om een vervolg op het Verbeterplan 2009–2010 en om een concrete uitwerking van de transitieprotocollen van juni 2010, waarmee het de bedoeling is dat binnen 5 jaar de achterstanden op de BES ten opzichte van het Europees-Nederlandse onderwijs zijn ingelopen? Voor de totstandkoming van welke onderdelen van deze Onderwijsagenda BES zijn de eilandbesturen verantwoordelijk (bijvoorbeeld huisvesting?) en voor welke onderdelen de schoolleiders en/of de schoolbesturen? Waaraan toetst het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap de Onderwijsagenda BES 2011–2015? Zal de agenda bijvoorbeeld ook concreet te behalen resultaten moeten vermelden, zo vragen de leden van de SP-fractie, mede namens de leden van de PvdA- en SP-fracties, tot slot.

Kwaliteit van docenten en Nederlandse taalbeheersing

Over het algemeen oordeelde de onderwijsinspectie in genoemd rapport van december 2008 dat de leraren van de scholen op de BES-eilanden voldoende vakbekwaam zijn en hun pedagogische handelen van behoorlijk niveau is. Over de Nederlandse taalbeheersing was de inspectie evenwel niet positief. Zo zijn er op Sint Eustatius en zeker op Saba, aldus de inspectie, nogal wat leraren die geen woord Nederlands spreken en dus ook geen tweetalig onderwijs kunnen geven. De leden van de **SP**-fractie, mede namens de leden van de **PvdA**-, **GroenLinks**- en

OSF-fracties, vernemen graag van de regering of dit in de afgelopen twee jaar veranderd is. Mocht dit niet het geval zijn, dan vernemen zij graag wat daarvan de oorzaak is. Welke maatregelen en instrumenten zijn er (gewenst) die waarborgen dat docenten hun bekwaamheid op peil brengen en onderhouden? Waarom treedt van de Wet primair onderwijs BES artikel 36 «Bekwaamheidsdossier» pas over 5 jaar in werking, zo vragen deze leden voorts.

De memorie van toelichting¹ vermeldt dat op Saba in het voortgezet onderwijs vooralsnog Engels de instructie- en examentaal blijft, en ook het onderwijsprogramma aldaar bepaald wordt door de eisen van de Caribbean Examination Council. De inhoud van het verplichte examenvak Nederlands wordt echter wel versterkt opdat Nederlandstalig vervolgonderwijs ook voor Sabaanse leerlingen toegankelijk blijft. Kan de regering deze leden toelichten of de kerndoelen voor het voortgezet onderwijs BES voor Nederlands dan ook voor Sabaanse leerlingen gelden? Mocht het antwoord op deze vraag bevestigend luiden, dan vragen deze leden of dit haalbaar is. Mocht het antwoord op voorgaande vraag ontkennend luiden, dan verzoeken deze leden de regering aan te geven welk minimumbeheersingsniveau van het Nederlands dan voor hen geldt en waar dit is vastgelegd. Is er verder al een uitkomst van het onderzoek naar de mogelijkheden een lerarenopleiding voor de BES in te kunnen richten, naast de dependance van de UNA? En hoe staat het met de zorgcapaciteit van de leraren, gelet op de constatering van de inspectie dat er op de BES-eilanden weinig vangnetten zijn om zorgleerlingen met onder andere leer- en gedragsproblemen elders op te vangen.

De leden van de **VVD**-fractie, mede namens de leden van de **CDA**- en **OSF**-fracties, zijn van mening dat een goede kennis van het Nederlands van belang is en blijft voor diegenen die een voortgezette opleiding willen volgen. In het dagelijks verkeer tussen de burgers op de BES-eilanden speelt het Nederlands echter een ondergeschikte rol. Het verkrijgen van voldoende taalvaardigheid in het Nederlands wordt daardoor belemmerd. Heeft de regering plannen om, los van het onderwijs, mogelijkheden te creëren voor de burgers op de BES-eilanden om hun taalvaardigheid in het Nederlands te vergroten door bijvoorbeeld educatieve programma's in het Nederlands aan te bieden via de media, zo vragen de leden van deze fracties.

Toezicht en naleving Leerplichtwet

De leden van de **SP**-fractie, met de leden van de **PvdA**-, **GroenLinks**- en **OSF**-fracties, maken zich zorgen over de invoering van onderhavige, complexe wetgeving. Zij achten uitvoering van de breed door de Tweede Kamer gedragen motie om in de komende drie jaar in de rapportage van de onderwijsinspectie specifiek aandacht te besteden aan de invoering van de onderwijswetgeving op de BES-eilanden, en de Staten-Generaal daarover verslag te doen², dan ook van groot belang. Maar is de onderwijsinspectie tot voldoende toezicht in staat, zo vragen de aan het woord zijnde leden de regering. Dit lijkt des te meer te knellen, omdat het vanuit Europees Nederland moet gebeuren (terwijl er in december 2008 nog een inspecteur van de Nederlandse Antillen bij was) en de meeste scholen op de BES-eilanden sinds 10 oktober 2010 onder geïntensiveerd toezicht staan. Hoeveel fte's van de onderwijsinspectie zijn voor dit geïntensiveerde toezicht op letterlijke afstand benodigd en zijn deze ook beschikbaar, zo vragen de leden van SP-fractie, mede namens de leden van de PvdA-, GroenLinks en OSF-fracties.

¹ Kamerstukken II 2009/10, 32 419, nr. 3, blz. 116–117.

² Kamerstukken II 2010/11, 32 419, nr. 16.

Kan de regering toelichten waarom de artikelen 30 en 37 van de Leerplichtwet pas over één à anderhalf jaar inwerking treden en welke

gevolgen dit in 2011–2012 heeft voor het schoolverzuim, alsmede de mogelijkheden van de minister daarvan (kwalitatief en kwantitatief) verslag te doen? Is momenteel het toezicht op de naleving van de Leerplichtwet op de BES-eilanden op andere wijze dan in artikel 30 geregeld? Dezelfde vraag stellen deze leden voor de rapportage door de bestuurscolleges, zoals in artikel 37 voorzien.

Van de Wet primair onderwijs BES is inwerkingtreding van artikel 53, lid 9 pas na 5 jaar voorzien. Betekent dit dat tot dan toe in geval van ernstige taakverwaarlozing door het schoolbestuur de Eilandsraad niet mag ingrijpen, zo vragen deze leden. Voorziet in de tussentijd artikel 130 hierin?

In de memorie van toelichting¹ wordt vermeld dat artikel 107, lid 5 van de Wet primair onderwijs BES na 5 jaar inwerking treedt. In de wetstekst van artikel 107 «De bekostiging door het Rijk aan bevoegd gezag en openbaar lichaam»² komt echter geen lid 5 voor. Is lid 5 per ongeluk in de wetstekst vervallen? Of wordt mogelijk in de memorie van toelichting niet lid 5, maar lid 4 van artikel 107 bedoeld?

Schoolverzuim, voortijdig schoolverlaten en de Sociale Vormingsplicht

In het wetsvoorstel wordt de Sociale Vormingsplicht (SVP) omgezet in een niet-verplicht aanbod van Sociale Kanstrajecten voor 18- tot 24-jarigen op de BES-eilanden zonder startkwalificatie. In de nota naar aanleiding van het verslag voert de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap hiervoor twee redenen voor aan, zo lezen de leden van de fracties van PvdA, SP, GroenLinks en OSF. Ten eerste zou er geen mogelijkheid zijn om Nederlands-Antilliaanse jongeren zonder SVP af te houden van vertrek naar Nederland. Op de tweede plaats zou de SVP een openeinderegeling zijn, waardoor bij het handhaven van de verplichting de kosten van het wetsvoorstel aanmerkelijk zouden stijgen. De leden van de fractie van de **PvdA**, mede namens die van de **SP**-, **GroenLinks**- en **OSF**-fracties, roepen graag in herinnering dat de SVP in het leven is geroepen in het kader van de voorgenomen Verwijsindex Antillianen (VIA). In een aantal Nederlandse gemeenten bestaan grote zorgen over Nederlands-Antilliaanse jongeren, die veelal niet over een startkwalificatie beschikken en nauwelijks kansen hebben in de Nederlandse samenleving. Om deze jongeren beter te kunnen begeleiden bestond de behoefte aan een gericht instrument: de VIA. Dit instrument stuitte echter op grote bezwaren in het Caribische deel van het Koninkrijk. Afgesproken is toen dat de VIA niet ingevoerd zou worden en dat in ruil hiervoor Nederlands-Antilliaanse jongeren alleen naar Nederland zouden mogen afreizen als zij de SVP hadden doorlopen en in Nederland beschikten over een voogd. Deze afspraak staat haaks op de eerste door de regering aangevoerde reden om de SVP niet langer verplicht te stellen. Kan de regering deze leden aangeven hoe zij de onderliggende problematiek (de zorgen van de zogeheten «Antillengemeenten») denkt op te lossen zonder de (verplichte) SVP? De SVP zou moeten leiden tot een vermindering van de vaak grote inzet die de Antillengemeenten zich getroosten voor kansarme Nederlands-Antilliaanse jongeren. Is berekend hoe hoog de kosten voor de Antillengemeenten zullen zijn als de SVP beëindigd wordt, zo vragen deze leden voorts. Is verder berekend hoe de kosten van een gecontinueerde SVP zich verhouden tot de (hogere) kosten van de Antillengemeenten, luidt hun slotvraag.

Volgens het schrijven van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (32282 D en bijlage) is voor Bonaire, Saba en Sint Eustatius gekozen voor een eenjarig programma en wordt sinds 2009 de SVP op de BES-eilanden uitgevoerd met ondersteuning van het ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap. Volgens het inspectierapport van

¹ Kamerstukken II 2009/10, 32 419, nr. 3, blz. 149.

² Kamerstukken II 2009/10, 32 419, nr. 3, blz. 109.

december 2008 zijn er ruim 300 vormingsplichtigen van 16 tot 24 jaar op Bonaire, circa 30 op Statia en circa 17 op Saba, in totaal dus circa 350 op de BES-eilanden.

In het plenaire debat over de Wet toelating en uitzetting BES¹ in de Eerste Kamer op 28 september 2010 kwam de SVP ter sprake. Aangehaald werd dat ondermeer in het kader van de destijds voorgenomen VIA is afgesproken dat jongeren zonder startkwalificatie naar het Europese deel van het Koninkrijk zouden mogen reizen als zij de SVP zouden hebben doorlopen. Tijdens genoemd debat werd toezending van de resultaten van de SVP toegezegd. De Eerste Kamer mocht deze 24 november 2011 ontvangen². Er werd toen in september niet opgemerkt dat Nederlands-Antilliaanse jongeren zonder SVP, op grond van de Nederlandse nationaliteit, bij uitreis naar Nederland toch niet tegengehouden zouden kunnen worden. In de nota naar aanleiding van het verslag³ voert de regering dit echter wél aan als een van de redenen waarom is besloten tot omzetting van de SVP naar een niet-verplicht aanbod van Sociale Kanstrajecten voor 18 tot 24 jarigen zonder een startkwalificatie op de BES-eilanden. Spreken de ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap elkaar hier tegen, zo vragen de aan het woord zijnde leden. De leden van de **SP**-fractie verzoeken de regering, mede namens de leden van de **PvdA**-, **GroenLinks**- en **OSF**-fracties, haar antwoord toe te lichten.

In de nota naar aanleiding van het verslag (32 419 nr.6 p.32) wordt verder als reden om de SVP niet als verplichting te handhaven aangevoerd dat het hierbij om een openeinde regeling gaat en dat de kosten van dit wetsvoorstel hierdoor anders aanzienlijk stijgen. Is de SVP opeens te duur, zo vragen deze leden. Kan de regering haar antwoord toelichten? Om welk bedrag gaat het naar schatting, bovenop de 800 000 euro per jaar die er al voor de uitvoering van de Wet sociale kanstrajecten jongeren BES is gereserveerd? Deze leden verzoeken de regering voorts de vraag te beantwoorden of sinds 10 oktober 2010 op de BES-eilanden, evenals in het Europese deel van Nederland, de Verwijs Index Risicojongeren (VIR) wordt gebruikt?

Handhaving van de leerplicht was op de BES-eilanden, aldus de inspectie, een fors probleem. Is de handhaving al verbeterd, zo willen de leden van de SP-fractie, mede namens de leden van de PvdA-, GroenLinks- en OSF-fracties, graag van de regering weten. Welke gegevens zijn er nu over het schoolverzuim? Kan er inzicht worden verschaft hoeveel leerlingen «thuiszitten» vanwege bijvoorbeeld problemen met justitie, verslavingsproblemen, verstandelijke of andere beperkingen of om andere redenen? Is dit beeld in overeenstemming met de situatie in Europees Nederland? Mocht het antwoord op de voorgaande vraag ontkennend luiden, in welke opzichten wijkt de situatie daar dan sterk af, aldus de vervolgvraag van deze leden. Kan de regering voorts toelichten waarom inwerkingtreding van de artikelen van de Wet voortgezet onderwijs BES (artikelen 66 en 193 t/m 195)⁴ en van de Wet educatie en beroepsonderwijs BES (artikelen 8.18 en 8.3.1 t/m 8.3.3.)⁵ pas over 5 jaar is voorzien, terwijl in de Leerplichtwet BES paragrafen 5 en 6 wél het toezicht op de naleving van de leerplicht en kwalificatieplicht zijn geregeld. Verwacht de regering dat naleving van de kwalificatieplicht op de BES-eilanden minder goed zal zijn dan in Europees Nederland doordat op de BES «intrekking van de kinderbijslag» niet als instrument gebruikt kan worden?

¹ Kamerstukken I/II 2009/11, 32 282.

² Kamerstukken II 2009/10, 32 282, D.

³ Kamerstukken II 2010/11, 32 419, nr. 6, blz. 34.

⁴ Kamerstukken II 2009/10, 32 419, nr. 2, blz. 182 en 230 t/m 232.

⁵ Kamerstukken II 2009/10, 32 419, nr. 2, blz. 61–63.

Braindrain

Kan de regering de leden van de **SP**-fractie, evenals die van de **PvdA**-, **GroenLinks**- en **OSF**-fracties, toelichten wat de regering aan perspectief biedt in de bestrijding van de braindrain op de BES-eilanden? Deze leden stellen de voorgaande vraag, omdat in het nader rapport¹ de regering stelt «dat bestrijding van de braindrain een taak is die een breder perspectief verdient dan studiefinanciering» en «dat de Wet studiefinanciering BES niet primair gericht is op tegengaan van de kennisvlucht».

In de nota naar aanleiding van het verslag² wordt vermeld dat het bijverdienen gemonitord wordt en als daar aanleiding toe bestaat dat een bijverdiengrens ingevoerd wordt. Zal bij dit monitoren ook het land waar men woont tijdens het gebruik van de studiefinanciering worden betrokken, zo vragen de leden van de SP-fractie, mede namens de leden van de fracties van PvdA, GroenLinks en OSF.

Afstemming en samenwerking

Een goede aansluiting van het onderwijs op de BES-eilanden met het onderwijs op Curaçao en Sint Maarten is van groot belang omdat de inwoners van de BES-eilanden voor een aantal opleidingen afhankelijk zijn van onderwijsinstuties elders in het Koninkrijk, zo oordelen de leden van de fracties van CDA, VVD en OSF. Zo is het op Saba en Sint Eustatius niet mogelijk om middelbaar beroepsonderwijs op de niveaus 2 tot en met 4 te volgen. Om deze opleidingen te kunnen volgen wordt vaak uitgeweken naar Sint Maarten. Leerlingen uit Bonaire kiezen vaak voor een hbo- of universitaire opleiding op Curaçao. Samenwerking op onderwijsgebied met Sint Maarten en Curaçao is dus van belang. De regering heeft onderzocht in hoeverre er aansluiting kan worden gezocht met het beroepsonderwijs op Sint Maarten. Wat zijn de resultaten van dit onderzoek, zo willen de leden van de **VVD**-fractie, mede namens de leden van de fracties van het **CDA** en de **OSF**, graag weten. Heeft eenzelfde onderzoek ook plaatsgevonden op Curaçao en Aruba? Zo ja, wat zijn de resultaten van deze onderzoeken? Is het juist dat de scholen op Aruba, Curaçao en Sint Maarten geen Nederlandse diploma's mogen uitreiken? Zo ja, wat zijn dan de mogelijkheden om deze diploma's om te zetten in geldige Nederlandse diploma's, zo vragen de aan het woord zijnde leden.

De achterstand in het onderwijs op de BES-eilanden is het gevolg van het falende onderwijsbeleid van het voormalige land Nederlandse Antillen. De oorzaak zou zijn dat de geldende Landsverordening is gebaseerd op een vergaande interpretatie van het ontwikkelingsgericht onderwijs, waarbij het gebruik van uniforme lesmethoden wordt ontmoedigd. Volgens de regering zijn er geen indicaties dat de situatie op Curaçao en Sint Maarten afwijkt van de situatie op de BES-eilanden. Met andere woorden, ook in die landen is de staat van het onderwijs hoogstwaarschijnlijk «zeer zorgelijk». Op de BES-eilanden wordt het probleem van de onderwijsachterstand nu aangepakt en worden geleidelijk de Nederlandse eisen en criteria voor het onderwijs ingevoerd. Bestaat niet het gevaar dat, als er op Curaçao en Sint Maarten geen actie wordt ondernomen, of als men besluit om met betrekking tot het onderwijs een andere koers te gaan varen, de aansluiting met het onderwijs op de BES-eilanden in gevaar komt, zo vragen de aan het woord zijnde leden. In hoeverre is de Nederlandse regering eigenlijk op de hoogte van de staat van het onderwijs op Curaçao, Sint Maarten en Aruba? In hoeverre vindt er binnen het Koninkrijk afstemming plaats van de plannen tot verbetering van het onderwijs in de vier landen van het Koninkrijk? Mocht dit niet het geval zijn, is de regering het dan met de leden van de fracties van CDA, VVD en OSF eens dat deze afstemming noodzakelijk is en zo spoedig

¹ Kamerstukken II 2009/10, 32 419, nr. 4, blz. 15.

² Kamerstukken II 2010/11, 32 419, nr. 6, blz. 36.

mogelijk moet worden gestart? Zo ja, hoe gaat de regering dit aanpakken, zo vragen deze leden tot slot.

Mediawet BES

De TV-Landverordening is uitgangspunt voor de inhoud van de Mediawet BES, volgens de memorie van toelichting (32 419 nr. 3 p. 3), «behalve bijvoorbeeld op punten die strijdigheid (kunnen) opleveren met de Grondwet». De leden van de **SP**-fractie, mede namens de leden van de fracties van de **PvdA**, **GroenLinks** en de **OSF**, vragen de regering voorbeelden van dergelijke punten in de Landverordening aan te geven.

AMvB's en ministeriële regelingen

Tot slot, vragen de leden van de **SP**-fractie, mede namens de leden van de **PvdA**-, **GroenLinks**- en **OSF**-fracties, de regering aan te geven hoever het staat met het pakket van algemene maatregelen van bestuur dat voor advies bij de Raad van State ligt¹. Kan de regering deze leden ook aangeven of de resultaten van de uitvoeringstoets op de ministeriële regelingen beschikbaar zijn?

De voorzitter van de commissie,
Linthorst

De griffier van de commissie,
De Boer

¹ Vergelijk Kamerstukken II 2010/11, 32 419, nr. 6, blz. 4.